

Аналітичний департамент НРА «Рюрік» проаналізував статистичну інформацію по банківській системі України за результатами 2017 року. Проведений аналіз дозволив зробити нижченаведені висновки.

Станом на 01 січня 2018 року ліцензії Національного банку України мали 82 банківські установи (в т.ч. 38 банків з іноземним капіталом). З початку 2017 року кількість функціонуючих банківських установ скоротилася на 14.

Загалом, станом на 01.01.2018 р., з початку 2014 року внаслідок погіршення платоспроможності до 87 банківських установ було запроваджено тимчасову адміністрацію. В двох установах тимчасова адміністрація продовжує працювати.

Внаслідок значних обсягів докапіталізації державних банків протягом року в структурі власності БСУ відбувались перегрупування. Станом на 01 січня 2018 року структура власності активів банківської системи України була представлена наступним чином: банки з приватним українським капіталом складають близько 13%, банки іноземних банківських груп – 32%, державні банки – 55%.

За підсумками 2017 року чисті активи банківської системи України збільшились. Їх обсяг станом на 01.01.2018 р. відповідав 1,336 млрд. грн. проти 1,256 млрд. грн. на початок року (+6,4%).

Ключовими чинниками коливання обсягу активів банківської системи в досліджуваному періоді виступали: динаміка курсу національної валюти, нарощення вкладень в ОВДП, збільшення обсягу кредитного портфелю банків, а також виведення частини комерційних банків з ринку.

Суттєвий вплив курсових коливань на сукупний обсяг активів пояснюється тим, що станом на 01.01.2018 р. частка валютних активів БСУ відповідає 37,9% (41,3% станом на 01.01.2017 р.). Спостерігається тенденція до збільшення частки ОВДП в портфелі цінних паперів, станом на 01.01.2018 вони складають 84,7% (76,8% на 01.01.2017 р.).

В IV кварталі 2017 року розпочався процес запровадження нового стандарту фінансової звітності (МСФЗ 9), яким передбачено новий підхід до визначення знецінення фінансових інструментів. Також, згідно з МСФЗ 9 змінюються підходи до нарахування процентних доходів. На діючі кредити їх нараховують на валову вартість активу за ефективною ставкою відсотка протягом всього періоду існування кредиту. На знецінені активи процентні доходи нараховують на чисту вартість після вирахування резервів.

Протягом 2017 року обсяг клієнтського кредитного портфелю збільшився на 3,7% (36,87 млрд. грн.) та станом на 01.01.2018 р. склав 1042,80 млрд. грн.

За 2017 рік обсяг кредитів наданих як фізичним, так і юридичним особам збільшився у порівнянні з попереднім роком. Так, станом на 01.01.2018 р. кредити фізичним особам відповідали сукупно 170,94 млрд. грн., для юридичних осіб цей показник складав 870,30 млрд. грн. (проти 157,39 млрд. грн. і 847,09 млрд. грн. на початок року відповідно). Обсяг кредитів, наданих фізичним особам, зріс на 8,6%, юридичним особам – на 2,7% у порівнянні з початком року.

Починаючи з грудня 2017 року, НБУ запроваджує обов'язкову щорічну оцінку стійкості банків. Оцінка проводитиметься в декілька етапів, і передбачає перевірку аудиторськими фірмами якості активів платоспроможних банків та прийнятності забезпечення за кредитними операціями, оцінку достатності їх капіталу.

За підсумком 2017 р. портфель цінних паперів БСУ збільшився на 28,14% і станом на 01.01.2018 р. відповідав 425,79 млрд. грн. Обсяг ОВДП у власності банків протягом 2017 р. збільшився на 41,23% до 360,8 млрд. грн.

Сукупний обсяг зобов'язань українських банків протягом 2017 року зріс на 3,6% до 1172,8 млрд. грн. Протягом 2017 року сукупний обсяг клієнтського портфелю БСУ збільшився на 6,4% та станом на 01.01.2018 р. відповідав 858,4 млрд. грн. Незважаючи на визнання неплатоспроможними ряду

банківських установ, їх вплив на загальний обсяг зобов'язань був незначним, оскільки депозитний портфель цих установ був дуже малим.

За строковим характером в клієнтському портфелі переважають короткострокові депозитні вклади строком до 1 року. Слід зауважити, що в 2017 році депозитний ринок почав демонструвати ознаки відновлення, обсяг залучених депозитів в цьому році вперше за останні декілька років показує зростання.

Частка коштів, залучених на строк 1-2 роки, поступово зростає, проте загальний їх вклад у сукупний показник є незначним. Частка довгострокових депозитів протягом досліджуваного періоду зростає та станом на 01.01.2018 р. складала 21,1% (20,2% на початок 2017 року) в загальному обсязі зобов'язань банків.

Клієнтський портфель СГД протягом 2017 р. збільшився на 3,6% (40,2 млрд. грн.) та станом на 01.01.2018 р. складав 379,8 млрд. грн. При цьому, нарощення коштів СГД відбувалося як за рахунок збільшення залишків на поточних рахунках, так і строкових коштів.

З огляду на значні обсяги докапіталізації ряду банківських установ та виключення з порядку розрахунку статистичних показників НБУ банків, що визнано неплатоспроможними, обсяг власного капіталу БСУ протягом 2017 року збільшився на 39,8 млрд. грн. та станом на 01.01.2018 р. складав 163,6 млрд. грн. Адекватність регулятивного капіталу станом на 01.01.2018 р. є вищою за граничний мінімум (10%) та складає 16,1%

Наприкінці 2017 року НБУ пом'якшив графік збільшення мінімального розміру статутного та регулятивного капіталу банків. З цією метою, НБУ оновлено графік поступового приведення статутного капіталу у відповідність до вимог законодавства.

За підсумком 2017 року кількість банківських установ, обсяг статутного капіталу яких був меншим за 200 млн. грн. складає 2, в одного з таких банків сума статутного капіталу,

включаючи незареєстрований, перевищує 200 млн. грн. Нагадаємо, що за підсумками попереднього року, кількість банків, обсяг статутного капіталу яких був меншим за 200 млн. грн., відповідала 40.

За підсумком 2017 року доходи банків України, у порівнянні з результатом минулого року, зменшилися на 6,53% і становили 178,23 млрд. грн. Водночас, скоротилися витрати на 42,1% – до 202,59 млрд. грн. Фінансовий результат діяльності БСУ за підсумком 2017 року був негативним та становив -24,36 млрд. грн. (-159,39 млрд. грн. за підсумком 2016 року).

Збільшення доходів протягом 2017 року пов'язане в першу чергу зі зменшенням відрахувань в резерви, обсяг яких скоротився на 149,6 млрд. грн., та станом на 01.01.2018 р. відповідав 48,7 млрд. грн., а також зростанням чистого процентного й чистого комісійного доходу.

Серед найбільш прибуткових за підсумком 2017 року були банки з іноземним капіталом Райффайзен Банк Аваль, Укрсиббанк та Креді Агріколь Банк. На топ-3 найбільш прибуткових банків за підсумком 2017 року припадало 44,2% загального обсягу прибутку, отриманого БСУ.

Підготовлено аналітичним департаментом НРА «Рюрік» на основі офіційних даних Національного банку України (режим доступу: www.bank.gov.ua).

Повна версія аналітичного огляду банківської системи України розміщена у вільному доступі на офіційному сайті Агентства (www.rurik.com.ua).

Відповідальний аналітик:

Молодший фінансовий аналітик НРА «Рюрік»
Рагулін Іван Миколайович, тел. (044) 383-04-76